

РЕШЕНИЕ

№ 10261

гр. София, 16.03.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Първо отделение 84 състав, в
публично заседание на 23.02.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Спас Спасов

при участието на секретаря Спасина Иванова, като разгледа дело номер **516** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по чл. 145-178 от Административнопроцесуалния кодекс (АПК).
Образувано е по жалба на К. И. Б., с адрес в [населено място], против писмо рег. № ПН-774/17.04.2013 г. на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“. С писмото, на осн. чл. 103, ал. 1 и чл. 104 от Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) са прихванати поради отпаднало правно основание: 1. Вземане от ДАНС в размер на 36 149,25 лв. и 2. Вземане от ДАНС в размер на 10 957, 44 лв., представляващо остатък от вземането по т. 1, изплатени преди това на жалбоподателя на осн. чл. 117 и чл. 119 от ЗДАНС.

В жалбата, в с.з. и в писмени бележки К. Б. сочи, че административният акт е нищожен тъй като органът не разполага с компетентност да се произнася по реда на ЗЗД, съдът му признал (на Б.) с влязъл в сила съдебен акт право на обезщетение на осн. чл. 119 от ЗДАНС. Въз основа на решението на съда бил издаден изпълнителен лист от 04.09.2013 г., но вместо да изпълни задължението си по чл. 519 от ГПК ДАНС извършила едностранно прихващане. Приложението на чл. 119 от ЗДАНС изключвало приложението на ЗЗД. Иска се обявяване на административния акт за нищожен, алтернативно се иска неговата отмяна поради унищожаемост – по-конкретно поради материална незаконосъобразност.

Ответникът – председател на ДАНС, настоящ и.ф. председател на ДАНС, в с.з., писмен отговор и в писмени бележки чрез д.с.ю.о. П. изразява становище за недопустимост, алтернативно за неоснователност на жалбата. Твърди, че оспореният акт не страда от съществен порок, обосноваващ нищожност. Твърди се, че жалбата е недопустима на осн. чл. 285, ал. 1 от АПК. Соочи, че с отмяната на прекратяване на служебното правоотношение на Б., основаниято за получаване на изплатените обезщетения по чл. 117, ал. 1 и ал. 5 от ЗДАНС е отпаднало по арг. от

чл. 55, ал. 1 от ЗЗД. Претендира присъждане на юрисконсултско възнаграждение.

От фактическа страна се установява, че К. Б. е бил служител на ДАНС. Със заповед № ЧР-з-415/01.06.2010 г. на председателя на ДАНС служебното му правоотношение е било прекратено поради съкращаване на длъжността. Със същата заповед на служителя е определено за изплащане обезщетение по чл. 83, ал. 4, чл. 112, ал. 1 и чл. 117 от ЗДАНС.

С влязло в сила на 11.10.2012 г. решение № 14/21.07.2011 г. по адм. д. № С-72/2010 г. по описа на АССГ тази заповед за прекратяване на служебното правоотношение е била отменена. С жалбата срещу административния акт е бил предявен и иск по чл. 203 от АПК, вр. чл. 119 от ЗДАНС за присъждане на обезщетение за незаконното съкращаване. С влязло в сила решение № 11/10.01.2013 г. по същото дело ДАНС е осъдена да плати на ищеца обезщетение по чл. 119 от ЗДАНС в размер общо на 14 219, 79 лева за периода 01.06.2010 г. до 30.11.2010 г., ведно с лихва върху същата сума, считано от 11.10.2012 г. до окончателното изплащане на обезщетението, както и сумата от 350 лева – разноски по делото. За присъденото обезщетение и разноски са били издадени два изпълни листа, съотв. от 04.09.2013 г. и 16.12.2013 г. – за сумите по главница съотв. 11 849, 84 лв. и 2 369, 95 лв.

Видно от справка за определяне на размера на полагащото се обезщетение по чл. 117 от ЗДАНС рег. № фс-880-2013/11.02.2013 г. на основание на отменената заповед № ЧР-з-415/01.06.2010 г. на служителя е било начислено обезщетение в размер на 35 549, 25 лв., което е било изплатено на две части – 2 000 лева на 23.07.2010 г. и окончателно плащане в размер на 33 549, 25, изплатено на 21.12.2010 г.

С обжалваното писмо на жалбоподателя, на осн. чл. 103, ал. 1 и чл. 104 от ЗЗД са прихванати:

I. Вземането от ДАНС в размер на 36 149, 25 лв., за изплатени на отпаднало правно основание (отменена заповед за прекратяване на правоотношението) – обезщетения по чл. 117, ал. 1 от ЗДАНС в размер на 35 549, 25 лв. и по чл. 117, ал. 5 от ЗДАНС в размер на 600 лева, срещу задължението на Агенцията да му изплати сумата от 25 191, 81 лв., от които 24 941, 81 лв. обезщетение по чл. 117, ал. 1 от ЗДАНС и 250 лв. обезщетение по чл. 117, ал. 5 от ЗДАНС във връзка с прекратяването на служебното правоотношение;

II. Вземането от ДАНС за сумата от 10 957, 44 лв., представляваща остатък от вземането по т. 1 за изплатените му на отпаднало правно основание обезщетения по чл. 117 от ЗДАНС срещу задълженията за изплащане по присъдената с влязлото в сила решение на АССГ сума в размер на 11 849, 84 лв. на осн. чл. 119 от ЗДАНС.

В обстоятелствената част на писмото се сочи, че с оглед издадената заповед за прекратяване на служебното правоотношение на служителя са изплатени суми, но тъй като тази заповед е била отменена с влязъл в сила съдебен акт, то е отпаднало основанието за изплащането им. С оглед последващо прекратяване на правоотношението на служителя през 2012 г. със стабилизирана заповед, се дължи обезщетение на самостоятелно правно основание във връзка с изменената разпоредба на чл. 117 от ЗДАНС, в сила от 01.01.2012 г.

След извършване на изчисления по чл. 121 от ЗДАНС между повторно дължимото с оглед последващото прекратяване на правоотношението през 2012 г., вече изплатеното през 2010 г., явяващо се в следствие изплатено на отпаднало правно основание, и съдебно присъденото с решението на АССГ, са направени съответните калкулации, обективирани в направеното прихващане.

По допустимостта:

Жалбата е подадена от активнолегитимирана страна – адресат на индивидуален административен акт, засягащ правната му сфера неблагоприятно, тъй като му се възлагат задължения.

Неоснователно е позоваването на ответника на разпоредбата на чл. 285 от АПК, с оглед

твърденията за недопустимост поради погасен изпълнителен ефект. Изпълнението на акта не рефлектира върху правния интерес от правото на жалба, тъй като липсва обусловеност между правния интерес да бъде разрешен спора относно порочността на изпълнителното основание и самото изпълнение (в този смисъл вж. определение № 10086/26.09.2024 г. по адм. д. № 8740/2024 г. на ВАС; определение № 2828/27.02.2012 г. по адм. д. № 1096/2012 г. на ВАС и др.).

Съдът е сезиран с жалба с годин предмет на спора. Издаденото волеизявление за прихващане на вземане е издадено във връзка с волеизявление, с което се създава, променя или прекратява служебно правоотношение – типично административно субординативно отношение на власт и подчинение. Отношенията, възникващи по повод прекратяване и възстановяване на служебно правоотношение, включително и въпросите относно дължимостта и прихващането на суми, имат административноправен характер, когато произтичат от актове на административен орган, издадени в рамките на служебното правоотношение. Това се отнася и за случаите, когато след отмяна на заповедта за прекратяване на служебното правоотношение възниква спор относно връщането или прихващането на суми, изплатени на служителя (например обезщетения или възнаграждения), тъй като тези суми са изплатени въз основа на административен акт и във връзка с изпълнението или прекратяването на служебното правоотношение. Не се касае за прихващане на насрещни задължения – и двете определени със съдебен акт, за да се приеме, че отношенията са били равнопоставени, т.е. гражданскоправни. Издаденото писмо, с което се създава основание за принудително събиране на суми чрез прихващане по административен ред, представлява едностранно властническо волеизявление. Тя създава задължение за прихващане и неминуемо засяга законни интереси, които са защитими. Ето защо, според настоящия състав, това писмо представлява индивидуален административен акт по смисъла на чл. 21, ал. 1 АПК. (в сходен смисъл вж. решение № 6118/12.05.2009 г. по адм. д. № 512/2009 г., на ВАС, решение № 390/12.01.2017 г. по адм. д. № 6756/2016 г. на ВАС). Дали прихващането е направено на валидно правно основание е въпрос на основателност, а не на допустимост на жалбата, тъй като съдът не е обвързан от правната квалификация, дадена от административния орган. Т.е. дали е била приложима разпоредбата на чл. 103 от ЗЗД или друга, е въпрос на материална законосъобразност и този въпрос не рефлектира върху характера на волеизявлението, което в случая съдът приема за административно, а не за гражданскоправно.

Видно от писмо с вх. № РД-1772 от 28.02.2014 г. (л. 17), К. Б. е бил запознат със съдържанието на обжалваното писмо. С него е оспорена извършената компенсация пред административния орган, като това оспорване по същество е отхвърлено, видно от отговор на заместник-председателя на ДАНС от 03.04.2014 г. От последното се налага извод, че жалбата срещу обжалваното писмо рег. № ПН-774/17.04.2013 г. на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ е подадена много години след срока по чл. 149, ал. 1 от АПК, вкл. и след съобразяване на сроковете по чл. 98 и чл. 140 от АПК, и не подлежи на разглеждане по същество досежно неговата унищожаемост.

С жалбата се иска и обявяване на нищожност на обжалвания акт, който петитум не е обвързан със срок съобразно императивите на чл. 149, ал. 5 и на чл. 168, ал. 3 от АПК.

Редът за сезиране на съда с искане за обявяване нищожността на административен акт е идентичен с този за подаване на жалба с доводи за унищожаемост, защото искането е направено от страна в административното производство. Сезираният с искане за обявяване нищожност на административен акт съд, при предмета на съдебната проверка се ограничава само с въпроса: нищожно ли е волеизявлението или не, без да има правомощия да отменя волеизявлението при наличие на порок, визиран в чл. 146 от АПК, който не сочи на липса на валидно волеизявление (вж. пилотни решение № 14138/18.12.2008 г. по адм. д. № 11404/2008 г. на ВАС, петчленен състав и

др.).

С оглед данните по делото и доводите на страните съдът намира, че не са налице основания за обявяване на оспорения акт за нищожен.

На първо място липсва порок, свързан с липса на компетентност на административния орган. Оспореното писмо е издадено от председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“ в рамките на правомощията му по управление на служебните правоотношения в агенцията и във връзка с възникналите имуществени последици от тяхното прекратяване. Съгласно чл. 117, ал. 4 от Закона за ДАНС при повторно и при всяко следващо прекратяване на служебното правоотношение от дължимото обезщетение се приспадат толкова брутни месечни възнаграждения, колкото вече са били получени от държавния служител. Следователно законът изрично урежда хипотеза, при която административният орган следва да извърши съответните изчисления и приспадания във връзка с вече изплатени суми. В този смисъл органът е компетентен да постанови акт от категорията на издадения, уреждащ имуществените последици от прекратяването на служебното правоотношение и от предходно извършените плащания. Самото позоваване в акта на разпоредби от Закона за задълженията и договорите не води до извод за липса на компетентност, доколкото те са използвани като правна аргументация във връзка с възникнали имуществени отношения, произтичащи от служебното правоотношение.

Неоснователно е и възражението за нищожност поради неизпълнение на съдебно решение по смисъла на чл. 177, ал. 2 от АПК. За да е налице такова основание за нищожност, следва административният орган да е издал акт, който по същество противоречи на задължителните указания в съдебния акт или (опитва да) дерогира постановеното със сила на пресъдено нещо. В разглеждания случай съдебното решение, с което е отменена заповедта за прекратяване на служебното правоотношение и е присъдено обезщетение по чл. 119 от ЗДАНС, не съдържа разпореждане, което да препятства извършването на последващи изчисления и приспадания във връзка с други дължими или изплатени суми. Оспореното писмо не изменя, не отменя и не преразглежда постановеното със съдебното решение, а урежда отношенията между страните по повод на вече изплатени обезщетения и последващо прекратяване на служебното правоотношение. Поради това не може да се приеме, че с издаването му административният орган е отказал или е осуетил изпълнението на съдебния акт.

Следва да се има предвид, че нищожността, като най-тежкият порок на административния акт, се свързва само с особено съществени нарушения, водещи до липса на валидно волеизявление – като липса на компетентност (вж. ТР № 2/14.05.1991 г. по гр. д. № 2/1991 г., ОСГК на ВС, ТР № 4/22.04.2004 г. по адм. д. № ТР-4/2002 г., ОСС на ВАС), липса на обективизиране на акта във форма, изначална липса на правно основание или пълно неспазване на процедурата по издаване, когато такава съществува. В случая такива пороци не се установяват. Оспореният акт е издаден от компетентен орган, в писмена форма и съдържа ясно изразено властническо волеизявление с фактически установявания, мотиви, разпоредителна част, адресат, подпис на административния орган.

Евентуалните възражения относно правилността на извършените изчисления, приложимостта на конкретни материалноправни разпоредби или законосъобразността на извършеното прихващане са от значение единствено за преценката за материална законосъобразност на акта. Подобни доводи, дори и да се окажат основателни, биха могли да обосноват отменяемост на административния акт, но не и неговата нищожност. Както се посочи по-горе искането за отмяна на АА поради унищожаемост е преклудирано поради просрочие.

Поради изложеното съдът приема, че в случая не са налице основания по чл. 146 от АПК с такъв съществен интензитет, които биха могли да обусловят извод за нищожност на оспорения акт,

поради което искането за обявяването му за нищожен се явява неоснователно.

Неоснователни са и доводите на жалбоподателя, че позоваването в оспореното писмо на разпоредбите на чл. 103 и чл. 104 от Закона за задълженията и договорите обуславя извод за липса на компетентност на административния орган.

Обосноваването на АА с правни норми, типични за гражданския процес, не променя правната природа на възникналото правоотношение. Те не могат да отрекат и наличието на властнически правомощия, пряко произтичащи от закона, макар органът да не се е позовал на коректните текстове. Отношенията между страните произтичат от служебно правоотношение по Закона за ДАНС, което по своя характер представлява административноправно отношение на власт и подчинение. Всички последици, свързани с възникването, изменението и прекратяването на това правоотношение, включително въпросите относно дължимостта, връщането или приспадането на изплатени суми, следва да се разглеждат в рамките на същото административноправно отношение. В този смисъл характерът на спора се определя от естеството на правоотношението, от което произтичат претендираните права и задължения, а не от правните норми, на които административният орган се е позовал при мотивиране на акта си.

Евентуалната неправилна правна квалификация или позоваване на неприложими материалноправни разпоредби, каквито са основните доводи на г-н Б., би могла да бъде релевантна единствено при преценката за материална законосъобразност на административния акт. Този порок в конкретния случай не е от естество да обоснове липса на компетентност или липса на валидно волеизявление и съответно не може да доведе до извод за нищожност на акта.

Неоснователно е и твърдението на жалбоподателя, че издаденият административен акт предхожда стабилизирането на съдебния акт с който ДАНС е осъдена да заплати обезщетение. Видно от решението на касационната инстанция решението на АССГ е обжалвано от ДАНС частично. Дори и да съществува такъв порок, той би обосновал съществено нарушение на процедурните правила, а не би обосновал нищожност.

За пълнота на изложението, ирелевантно за спора е и изложеното след хода по същество твърдение на жалбоподателя, че ДАНС е признала ликвидността на задължението по присъденото обезщетение. Това е така, защото нито в обжалваното писмо, нито в кориците по делото се съдържа изявление/твърдение, от което да е видно, че държавната агенция отрича вземането. Същата твърди, че то е предварително изплатено на отпаднало правно основание и надплатеното следва да бъде върнато. Дали това е така е въпрос на материална законосъобразност, което обстоятелство не може да бъде проверено в настоящия спор.

С оглед изложеното оспорването в частта, с която се иска обявяването на административния акт за нищожен, следва да се отхвърли като неоснователно, а в частта, с която се иска той да се отмени като незаконосъобразен, да се остави без разглеждане поради просрочие.

В полза на ответника следва да се присъди юрисконсултско възнаграждение на осн. чл. 78, ал. 8 от АПК, вр. чл. 37 от ЗПП, вр. чл. 24 от НЗПП в размер на 100 евро.

По изложените съображения съдът

РЕШИ:

ОСТАВЯ БЕЗ РАЗГЛЕЖДАНЕ жалба на К. И. Б. в частта, с която се иска отмяната поради незаконосъобразност на писмо рег. № ПН-774/17.04.2013 г. на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“, като недопустима поради просрочие

ПРЕКРАТЯВА производството по делото в тази му част

ОТХВЪРЛЯ жалба на К. И. Б. в частта, с която се иска обявяване на нищожност на писмо рег. №

ПН-774/17.04.2013 г. на председателя на Държавна агенция „Национална сигурност“

ОСЪЖДА К. И. Б. с адрес в [населено място],[жк]IV, [жилищен адрес] да заплати на Държавна агенция „Национална сигурност“ сумата 100 евро за юрисконсултско възнаграждение

Решението в прекратителната му част подлежи на обжалване с частна жалба в 7-дневен срок, а в останалата част подлежи на обжалване с касационна жалба в 14-дневен срок - от съобщаването му на страните, пред Върховния административен съд